

Sirküler Tarihi : 01/06/2021

Sirküler No : 2021 /90

ŞİRKETLERİN KENDİ HİSSELERİNİ EDİNMELERİNDE UYGULANACAK STOPAJA İLİŞKİN KURUMLAR VERGİSİ DÜZENLEMELERİ

Bilindiği üzere, 7256 sayılı Kanunla (RG:17.11.2020/31307), şirketlerin kendi hisselerini edinmeleri halinde bazı koşullara bağlı olarak ortaklara kar dağıtımı yapıldığı kabulüyle GVK'nun 94. Maddesine bir fıkra eklenerek stopaj yapılması mükellefiyeti getirilmiştir.

Bu güne kadar anılan madde hakkında herhangi bir tebliğ düzenlemesi yapılmamışken, nihayet “Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 18)” ile Kurumlar Vergisi Genel Tebliği’nin “15.6.6. Avans kâr payı dağıtımı” başlıklı bölümünden sonra gelmek üzere 15.6.7 sayılı bölüm eklenerek, Bakanlığın konuya ilişkin görüşleri açıklanmıştır.

Tebliğ ile yapılan açıklamalar aşağıda özetlenmiştir:

1. Konuya ilişkin düzenleme 17.11.2020 tarihinde yürürlüğe girdiği için, bu tarihten önce edinilen hisseler hakkında iş bu düzenleme uygulanmayacaktır. Düzenleme yalnızca 17.11.2020 tarihinden itibaren edinilen hisseler hakkında uygulanacaktır. Örneğin 17.11.2020 tarihinden önce edinilen bir hisse, zararına elden çıkarılsa bile stopaj hesaplanmayacaktır.
2. Şirketlerin kendi hisselerini edindikleri tarih itibariyle herhangi bir vergilendirme işlemi yapılmayacaktır. Vergilendirme aşağıda belirtilen durumlarda yapılacaktır:
 - Şirketlerin kendi hisselerini edindiği tarihten itibaren iki tam yıl içinde bu **hisselerin iptali amacıyla yapılan sermaye azaltımlarında**, hissenin alım bedeli ile itibari değeri arasındaki negatif fark üzerinden %15 stopaj yapılacaktır. Örneğin itibari değeri 10 lira olan kendi hisselerini 20 liradan alan bir şirket, sermaye azaltarak bu hisselerini iptal ettiğinde, aradaki 10 liralık fark üzerinden azaltımın tescil edildiği tarih itibariyle %15 stopaj yapacaktır. Bu hisselerin beheri 20 lira yerine 5 liradan alınması halinde ise, negatif bir fark çıkmadığından stopaj yapılmayacaktır.
 - Şirketin kendi hisselerini edindiği tarihten itibaren iki tam yıl içinde elden çıkarması halinde, elden çıkarma bedeli ile alım bedeli arasındaki negatif fark üzerinden stopaj yapılacaktır. Örneğin kendi itibari değeri 10 lira olan kendi hisselerini 20 liradan alan bir şirket, bu hisseleri iki tam yıl içinde 15 liraya sattığında, aradaki 5 liralık fark üzerinden satışın tekemmül ettiği tarih itibariyle stopaj hesaplayacaktır. Bu hisselerin beheri 30 liradan satılması halinde ise, negatif bir fark çıkmadığından stopaj yapılmayacaktır. Hisselerin itibari değerin de altında bir bedelle elden çıkarılması halinde itibari değerin altında kalan kısmın stopaja tabi tutulmaması gerektiğini düşünüyoruz. Zira bu kısım, sermayenin itfası anlamına gelmektedir. Örneğin yukarıdaki örnekte hisseler 5 liralık bedelle elden çıkarılması halinde, oluşan 25 liralık zararın 20 lirası ortağa yapılan kar dağıtımı olsa bile kalan 5 lira ortağın ödediği sermaye bedelinin geri ödemesi olduğundan bu kısım bize göre stopaja tabi tutulmamalıdır.

- Şirketin alımdan itibaren **iki tam yıl içinde sermaye azaltımı yapmaması veya satış gerçekleştirmemesi halinde**, iki tam yılın bitim tarihi itibarıyla, hissenin alım bedeli ile itibari değeri arasındaki negatif fark üzerinden %15 stopaj yapılacaktır. Örneğin 15.1.2021 tarihinde itibari değeri 10 lira olan kendi hisselerini 20 liradan alan bir şirket, bunları 15.1.2023 tarihine kadar sermaye azaltımıyla iptal etmez veya elden çıkarmazsa, 15.1.2023 tarihi itibarıyla hissenin alış bedeli ile itibari değeri arasındaki fark üzerinden %15 stopaj hesaplayacaktır.
- Tebliğ uyarınca, şirketlerin kendi hisselerini aldığı ortak gerçek kişi de olsa, KV mükellefi olmayan bir kurum da olsa, KV mükellefi olan bir kurum da olsa stopaj hesaplanacaktır. Bu suretle, şirketlere kendi hissesini satan taraf kurumlar vergisi mükellefi tam mükellef bir kurum olsa bile stopaj yapılacağı belirtilmiş olmaktadır.
- Yapılacak stopajın, negatif tutar matrah teşkil edecek şekilde hesaplanacağı, içinden ayrılmayacağı belirtilmiştir. Bu yüzden stopaj, satış yapan ortak tarafından değil, kendi hisselerini elde eden şirket üzerinde kalacaktır. Bu yüzden stopaj, satışı yapan ortak tarafından mahsup veya iade konusu edilemeyeceği gibi, gider de yazılamayacaktır. Ancak bu stopaj, kendi hisselerini edinen şirket üzerinde kaldığından bunun gider yazılabileceğini düşünüyoruz.
- Ortaklar tarafından şirkete yapılan hisse satışında, şartların varlığı halinde iştirak hissesi satış kazancı istisnasından yararlanabileceği belirtilmiştir. Ancak kendi hisse senetleri veya ortaklık paylarının, iktisap bedelinin üzerinde bir bedelle elden çıkarılması halinde satış kazancının tamamının kurum kazancına dahil edilerek genel hükümlere göre vergilendirileceği belirtilmiş, bu satışta istisnadan yararlanıp yararlanamayacağı konusuna girilmemiştir. Verilen örnekte iktisaptan itibaren iki yıl geçmemiş olduğu için zaten istisnadan yararlanılamaz. İki yıllık sürenin dolduğu bir örnek verilmediği için bu konuda İdarenin açık görüşünü bilemiyoruz. Bize göre, iki yıllık süre şartı ve diğer şartlar sağlandığı takdirde istisnadan yararlanılabilir. Ancak zarar halinde zararın tamamının indirimi kabul edildiği için İdarenin pozitif kazanç oluşması halinde istisnadan yararlanılamayacağı görüşünde olduğu söylenebilir. Çünkü İdare iştirak hissesi satışlarında iki tam yıllık süre, tahsilat ve diğer şartlar yerine gelen iştirak hissesi satışından doğan zararın %50'lik kısmının indirileceği görüşündedir.
- Kendi hisselerinin alımında veya elden çıkarılmasında, transfer fiyatlandırması ilkeleri dahilinde emsal bedellere uygun fiyatların uygulanması halinde, şirketlerin elden çıkardığı kendi hisseleri nedeniyle ortaya çıkan zararların kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılabileceği belirtilmiştir. Bize göre aynı durum, hisselerin iptali amacıyla yapılan sermaye azaltımlarında ortaya çıkan zarar için de geçerli olmalıdır.
- Cumhurbaşkanı maddeden aldığı yetkiyi kullanmadığından, iş bu stopaj düzenlemesi borsada işlem gören hisselerin ihraççı şirketlerce iktisap edilmesi halinde de uygulanacaktır.